

Kritik mot Kronofogdemyndigheten för utformningen av ett meddelande till svaranden i ett mål om betalningsföreläggande

Beslutet i korthet: I ett mål om betalningsföreläggande gav svaranden in en skrift med oklart innehåll efter utslaget men inom återvinningsfristen. Kronofogdemyndigheten valde att inte tolka skriften som en ansökan om återvinning utan skrev till svaranden och frågade hur skriften skulle uppfattas. Myndigheten får kritik för att inte tydligt ha skrivit till svaranden att hans skrivelse inte hade uppfattats som en ansökan om återvinning och för att inte ha informerat svaranden om konsekvenserna av att han inte gav in ett förtydligande.

Anmälan

AA framförde i en anmälan klagomål mot Kronofogdemyndigheten med anledning av handläggningen av ett mål om betalningsföreläggande där han var svarande.

Utredning

Handlingar i Kronofogdemyndighetens mål 14-141638-12 begärdes in och granskades. Av handlingarna framgick följande. Kronofogdemyndigheten meddelade utslag i målet om betalningsföreläggande den 5 september 2012.

Samma dag inkom ett skriftligt bestridande av ansökan från AA.

Kronofogdemyndigheten gjorde bedömningen att bestridandet kommit in för sent och informerade AA om det i ett skriftligt meddelande. Myndigheten informerade också om att utslag skulle komma att meddelas och att han, om han var missnöjd med utslaget, hade möjlighet att begära återvinning. Den 17 september inkom en ny skrivelse från AA. Myndigheten meddelade AA att han fick komma in med ett förtydligande över vad skrivelsen avsåg och att skrivelsen lades till arkivet utan ytterligare åtgärder.

Ärendet remitterades till Kronofogdemyndigheten som uppmanades att lämna upplysningar om handläggningen av målet, särskilt såvitt avsåg de två skrivelserna från AA och myndighetens meddelanden till honom med anledning av dem. I sitt remissvar, till vilket upplysningar från kronofogden BB vid betalningsföreläggandeenheten i Uddevalla hade bifogats, anförde Kronofogdemyndigheten (genom verksamhetschefen CC och verksamjuristen DD) följande.

Redogörelse för handläggningen

Ansökan i målet om betalningsföreläggande kom in till KFM (Kronofogdemyndigheten; JO:s anmärkning) den 17 augusti 2012 och skickades, tillsammans med ett föreläggande att yttra sig, för delgivning med svaranden, AA, den 20 augusti. Delgivningskvitto undertecknat av AA återkom den 24 augusti. Som delgivningsdatum registrerades den 22 augusti då AA på delgivningskvittot själv angett att han den dagen tagit emot handlingarna. Förklarings tiden, 10 dagar från delgivning av föreläggandet, löpte ut den 3 september eftersom den 1–2 september var lördag–söndag. Utslag meddelades den 5 september.

Den 5 september 2012 inkom en bunt handlingar från AA vari av sidan två framgår att han bestämt tillbakavisar alla krav från sökanden i målet (...). Då förklarings tiden löpt ut meddelades AA i skrivelse samma dag att hans bestridande kommit in för sent och att han i stället får begära återvinning av det utslag som nu kommer att meddelas.

Den 17 september inkom ny skrivelse från AA. Då det av skrivelsen inte framgick vad han ville med sin skrivelse skickades samma dag en förfrågan till honom om detta, samtidigt som han meddelades att skrivelsen i nuvarande skick lades till arkivet utan åtgärd.

Utslaget som meddelades den 5 september vann laga kraft den 8 oktober 2012.

KFM:s bedömning

I föreläggandet som delgavs den 22 augusti står: ”Ditt eventuella bestridande (din invändning) ska vara Kronofogdemyndigheten tillhanda 10 dagar från det datum du skrivit på delgivningskvittot”. Om en svarande i mål om betalningsföreläggande eller vanlig handräckning bestrider ansöknings i rätt tid ska sökanden underrättas om det, 33 § lagen (1990:746) om betalningsföreläggande och handräckning (BfL). Detta till skillnad från mål om särskild handräckning där KFM inte är förhindrade att beakta ett efter utsatt tid ingivet bestridande, 43 § BfL och prop. 1989/90:85 s. 132.

Den skrivelse som AA skickade in den 17 september, dvs. inom återvinningstiden för utslaget (53 § BfL), är en kopia av första sidan av den bunt handlingar som han skickade in den 5 september. Detta visar sig direkt när handlingarna jämförs, vilket dock inte gjordes den 17 september. Det finns i vart fall inte dokumenterat att så gjordes. Då kopian som kom in den 17 september uppenbarligen saknade delar och det svårligen gick att utläsa någon uttrycklig viljeyttring från AA, tillfrågades han om vad han ville med sin skrivelse. AA besvarade dock aldrig förfrågan. Skrivelsen kom därför inte att tas upp som en begäran om återvinning utan utslaget vann laga kraft, 64 § BfL.

KFM:s bedömning är att hanteringen av de båda aktuella skrivelserna i målet har varit i enlighet med gällande lagstiftning och interna riktlinjer. Det kan inte anses vara ett förbiseende att inte jämföra de båda skrivelserna för att uttolka den senare. KFM kan inte heller regelmässigt göra antagandet att en otydlig skrivelse från svaranden, efter att utslag har meddelats, utgör en ansökan om återvinning. En sådan hantering skulle få vittgående konsekvenser för båda parterna, i ett otvistigt mål, i form av det merarbete och ökade kostnader som en fortsatt rättsprocess innebär. Detta särskilt mot bakgrund av att KFM handlägger över 1 miljon ansökningar om betalningsföreläggande per år. AA upplystes skriftligen om att bestridandet hade inkommit för sent och om möjligheten att ansöka om återvinning samt tillvägagångsättet för detta. Vidare gavs han möjlighet att förtydliga den senare skrivelsen genom att KFM skickade en förfrågan till honom. Därigenom bör den serviceskyldighet enligt 4 § förvaltningslagen (1986:223) som KFM har vid handläggningen av mål om betalningsföreläggande vara fullgjord. KFM får anses ha lämnat råd och upplysningar utan att göra avkall på opartiskheten.

AA fick tillfälle att kommentera yttrandet.

Rättslig reglering

Den som har en fordran som är förfallen till betalning kan ansöka om betalningsföreläggande hos Kronofogdemyndigheten. Processen syftar till att kontrollera om svaranden, dvs. den som betalningsanspråket riktar sig mot, har någon invändning mot sökandens krav. Om svaranden inte har någon invändning, ska sökanden snabbt, enkelt och billigt kunna få ett verkställbart avgörande, ett s.k. utslag, på sin fordran.

Enligt 42 § lagen (1990:746) om betalningsföreläggande och handräckning ska Kronofogdemyndigheten i ett mål om betalningsföreläggande snarast meddela utslag i enlighet med ansökningen om svaranden inte bestritt den i rätt tid. Av 52–54 §§ samma lag framgår att den som är missnöjd med ett utslag kan begära återvinning av det inom en månad från dagen för utslaget för att få saken prövad av domstol. Återvinningsregeln kan ses som en självklar konsekvens av den hårda regeln att förelägganden som inte bestritts genast är användbara för att söka utmätning (se Häggman m.fl., *Betalningsföreläggande och handräckning: en kommentar*, 2006, s. 15).

I 4 § förvaltningslagen (1986:223), FL, föreskrivs att en myndighet ska lämna upplysningar, vägledning, råd och annan sådan hjälp till enskilda i frågor som rör myndighetens verksamhetsområde. Hjälpen ska lämnas i den utsträckning som är lämplig med hänsyn till frågans art, den enskildes behov av hjälp och myndighetens verksamhet.

Bedömning

AA gav in en skrivelse till Kronofogdemyndigheten samma dag som utslaget meddelades, dvs. den 5 september 2012. Kronofogdemyndigheten gjorde bedömningen att skrivelsen, som tydligt utgjorde ett bestridande, hade kommit in för sent och att den därför inte kunde beaktas inför meddelande av utslaget.

AA gav därefter in en ny skrivelse till Kronofogdemyndigheten den 17 september 2012, dvs. inom den tidsfrist då han kunde ansöka om återvinning. Kronofogdemyndigheten behandlade emellertid inte skrivelsen som en ansökan om återvinning eftersom den bedömdes som ofullständig och otydlig. I stället skickade myndigheten en förfrågan till AA. Då AA inte svarade på förfrågan vidtog Kronofogdemyndigheten inte några ytterligare åtgärder och utslaget vann laga kraft.

Med hänsyn till att ett utslag vinner laga kraft om inte återvinning sker inom föreskriven tid måste kraven på utformningen av en ansökan om återvinning enligt min mening tolkas generöst. Det är t.ex. inte nödvändigt att ordet ”återvinning” förekommer i en ansökan om återvinning, utan det är tillräckligt att det utslag som man är missnöjd med kan identifieras och att Kronofogdemyndigheten med ledning av skriftens ordalydelse kan sluta sig till att personen i fråga inte är nöjd med utslaget.

AA hade tidigare gett in ett bestridande av ansökningen om betalningsföreläggande där det klart framgick att han inte ansåg sig betalningsskyldig. Av skrivelsen den 17 september 2012 gick det att utläsa till vilket ärende den nya skrivelsen hörde och att AA ansåg att det fanns felaktigheter i ärendet. Skrivelsen utgjordes av första sidan av den tidigare skrivelsen, vilken hade uppfattats som ett bestridande. Det hade legat nära till hands att tolka skrivelsen den 17 september 2012 som en ansökan om återvinning men jag finner inte tillräckliga skäl att kritisera Kronofogdemyndigheten för att ha gjort en annan bedömning.

Däremot var det, enligt min mening, inte tillräckligt att i meddelandet till AA den 17 september 2012 endast tillfråga honom om hur skrivelsen skulle uppfattas och därefter lägga den till arkivet utan ytterligare åtgärder. Kronofogdemyndigheten borde tydligt ha skrivit att AA:s skrivelse inte hade uppfattats som en ansökan om återvinning. Dessutom borde Kronofogdemyndigheten ha informerat AA om konsekvenserna av att han inte gav in ett förtydligande. Kronofogdemyndigheten kan därför inte undgå kritik för de nämnda bristerna i meddelandet till AA den 17 september 2012.

Vad AA i övrigt skrivit föranleder inte någon ytterligare åtgärd eller något uttalande från min sida.

Ärendet avslutas.